

IN MEMORIAM

PROF. UNIV. DR. IACOB MÂRZA
(1946 - 2015)

Profesorul Iacob Mârza a plecat dintre noi. Deși mai puțin vizibil în ultimii ani în viața publică, Profesorul și-a continuat cu ardoare cercetarea științifică și mai ales activitatea de îndrumare a discipolilor săi, doctoranzii. Parcă nimic nu lăsa să se întrevadă lupta pe care omul o ducea pentru viață și doar uneori răzbăteau în public vești triste ce se transformau în zvonuri imediat ce Profesorul își făcea din nou apariția cu zâmbetul, glumele și ironiile pe buze.

S-a născut în miezul unei veri fierbinți și secetoase, pe 18 august 1946, la Galtiu, în județul Alba, satul unui alt Mârza, Samoilă, fotograf al Unirii și, din câte cunoaștem, rubedenie a Profesorului Mârza. Între 1960-1964 e „umanist” la Școala Medie „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia, apoi la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, în cadrul Facultății de Istorie și Filozofie. După absolvire, în 1969, devine muzeograf în cadrul actualului Muzeu Național al Unirii din Alba Iulia, iar din 1972 parcurge toate treptele ierarhiei, de la bibliotecar și bibliotecar principal până la șef de birou în cadrul Bibliotecii *Batthyaneum*, filiala din Alba Iulia a Bibliotecii Naționale a României, luându-și doctoratul în 1985.

Sargetia. Acta Musei Devensis (S.N.), VI, 2015, p. 381-382.

După înființarea Universității „1 Decembrie 1918” devine conferențiar al acestei instituții, din anul 1991, apoi profesor din 1999, primind din anul 2000 dreptul de a conduce doctorate în Istorie. În același timp a fost decan (1993-2000; 2004-2008) și rector (2000-2004) al instituției, apoi director al Centrului de Excelență pentru Studii Istorice și Politologice „Iuliu Maniu”. A coordonat sute de lucrări de licență, disertații de master și teze de doctorat. Dar poate că nu asta e important, ci mai ales faptul că și-a pus amprenta asupra multor minți tinere, a îndrumat viitori profesori de istorie și a format cercetători. Iar faptul că Primăria Municipiului Alba Iulia i-a conferit în 2003 Diploma de onoare pentru activitatea desfășurată în domeniul cultural și de cercetare istorică nu e decât o recunoaștere sinceră și normală a meritelor domniei sale. La fel, acordarea de către Președintele României, Emil Constantinescu, a Ordinului Național „Steaua României” în grad de ofițer, prin Decretul nr. 525 din 1 decembrie 2000.

Asupra impactului activității științifice a Profesorului Iacob Mârza nu e cazul să insistăm, pentru că am deveni redundanți. Nu vom menționa nici titlurile cărților sau articolelor sale. Însă ne facem o datorie de onoare prin a aminti faptul că profesorul Iacob Mârza a colaborat de-a lungul timpului și la revista *Sargetia. Acta Musei Devensis*. Ne referim aici la cele opt studii care au apărut în seria veche a revistei Muzeului Civilizației Dacice și Romane Deva, articole care au contribuit la creșterea prestanței științifice a publicației noastre și care pot oferi, în esență, o imagine asupra temelor care l-au preocupat pe Profesorul Iacob Mârza de-a lungul timpului. Este vorba, astfel, despre *Protocollum Regii Gimnasii Zalathnensis (Unele probleme privind importanța protoalelor școlare)* (în *Sargetia* IX, 1972, p. 231-246); *Lectori ai manualului de istorie al lui Martin Bolla: semnificații culturale și politice* (în *Sargetia* XVIII-XIX, 1984-1985, p. 373-389); *Manuale de istorie folosite la școlile din Transilvania între mijlocul secolului al XVIII-lea și mijlocul secolului al XIX-lea* (în *Sargetia* XVI-XVII, 1982-1983, p. 577-605); *Patru documente despre Regium Gymnasium Zalathnense* (în *Sargetia* XIII, 1977, p. 355-375); *Predarea limbii germane la gimnaziul din Blaj în prima jumătate a secolului al XIX-lea* (în *Sargetia* XV, 1981, p. 363-380); *Proiecte de reformare a învățământului la Blaj în anii premergători revoluției de la 1848* (în *Sargetia* XIV, 1979, p. 329-342); *Un raport relativ la situația cîtorva școli românești din Munții Apuseni* (în *Sargetia* XI-XII, 1974-1975, p. 139-147); *Sensibilități și mentalități colective în lumea satului transilvănean în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Anatomia unei atitudini* (în colaborare, în *Sargetia* XXVIII-XXIX, 2, 1999-2000, p. 189-194).

Într-o zi de 29 noiembrie a plecat dintre noi. Dar cu siguranță lumea care l-a cunoscut și l-a apreciat nu despre această dată își va aduce aminte ci despre faptul că Istoricul Iacob Mârza a fost înmormântat într-o zi de 1 Decembrie. De această dată pare să fie legat întregul său destin. Destin care a făcut ca liceanul Iacob Mârza să învețe în orașul unde la 1 Decembrie s-a proclamat Unirea; muzeograful Iacob Mârza să lucreze un timp la muzeul Unirii; rectorul Iacob Mârza să conducă universitatea ce poartă în nume data Unirii; cercetătorul Iacob Mârza să fie decorat la răscruce de milenii de ziua Unirii; iar omul Iacob Mârza să fie înhumat tot de ziua Unirii, la ceasurile 12, cu onoruri militare.

În încheiere nu mai putem spune decât un simplu: „Vă mulțumim, domnule Profesor!”...

Daniel I. Iancu
Georgeta Deju